

Z úpatí Kozákova

Milý čtenáři!

Taky jste si všimli, že když se vrátíte po pěti šesti dnech domů, v bytě jako se strhla tichá katastrofa? Prostor ovládla jakási létající stvořeníčka, v lednici – a je to výhra, když jenom tam – se usadil nějaký nový druh zápachu, květiny začaly vadnout, listy žloutnout nebo rovnou opadávat, a nedejbože, když jste někde zapomněli hrnek s kafem! Už na hladině plave zelený kožíšek.

To je hodina, než uvedete byt zase k obrazu svému. No trvá to dlouho, protože když se vracíte, jste nachlazení, máte alergickou reakci po kousnutí čehosi kamsi (svědí ale celé tělo)... a záda... co vám budu povídat! Teď v ořechové sezóně... 😊

♦ Rada města Turnova se sešla 5. října v počtu osmi radních.

Z 20 bodů jednání jsem vybral čtyři.

Rada schválila na základě doporučení hodnotící komise nejvhodnější nabídku dodavatele STRABAG na realizaci zakázky "Opravy místních komunikací v Turnově" za cenu 3,2 milionu korun s daní a zároveň schválila uzavření smlouvy. Do výběrového řízení přišly tři nabídky.

Rada schválila podání žádosti na dotační výzvy Národní sportovní agentury na modernizaci – retopping atletické dráhy a sektorů na Městském atletickém stadionu Ludvíka Daňka a souhlasila se spolufinancováním projektu ve výši 30 procent, tj. asi 2,5 milionu korun. Dále rada uložila odboru správy majetku společně s Městskou sportovní Turnov zpracovat žádost o dotaci a zároveň v případě jejího získání požádat o spolufinancování Liberecký kraj.

Rada schválila organizaci Základní škola Turnov, Skálava 600 přijetí finančního daru v celkové výši 200 tisíc Kč od nadace THE KELLNER FAMILY FOUNDATION.

Rada také doporučila zastupitelstvu Turnova schválit koupi pozemku v Daliměřicích od společnosti VIAGEM za cenu 100 Kč/m². Jde o pozemek v údolí řeky Jizery, přímo na jejím břehu, který navazuje na pozemek ve vlastnictví města Turnova, na kterém je beach volejbalové hřiště. Turnov má zájem vlastnit pozemky v údolní nivě řeky Jizery a rozšiřovat možnosti sportovně rekreačního využití tohoto jedinečného území pro obyvatele města i jeho návštěvníky.

♦ Turnovská radnice vydala bulletin, který vás provede proměnami města za uplynulé volební období. Materiál ukazuje důležité investiční akce, popisuje rekonstrukce a shrnuje další priority do budoucna. Bulletin přináší také postřehy zastupitelů z jednotlivých klubů, údaje o hospodaření města. Detailně jsou rozebírány oblasti jako sociální péče, školství, občanská vybavenost, cestovní ruch, památky a také sport.

♦ MEZINÁRODNÍ DEN ARCHEOLOGIE – BROUŠENÍ KAMENNÝCH SEKER Z METABAZITU

Co obnáší opracování kamene broušením a kolik času je na to třeba? Jak se s takovou kamennou sekerou pracuje? Přijďte si vyzkoušet techniky výroby pravěkých nástrojů a jejich využití. Pod vedením experimentálního archeologa Martina Drahoráda je archeologie skutečným zážitkem.

„Právě autentický zážitek může zájemcům přinést představu, jak těžké bylo pro pravěkého člověka vyrobit si nástroje potřebné pro obstarání potravy nebo

k jiné práci. Kolik času a úsilí to vyžadovalo,“ uvedla Květa Vinklátová, náměstkyně hejtmána pro kulturu, památkovou péči a cestovní ruch Libereckého kraje.

Lidé v neolitu před 7500 lety potřebovali vyrábět kamenné broušené nástroje na práci se dřevem. K tomu jim dobře posloužila surovina získávaná těžbou z nedalekých Jizerských hor. Archeologové nazývají tento kámen metabazit. „Těžební areál z mladší doby kamenné na Jistebsku zkoumají turnovští archeologové od roku 2002. Sekery vyrobené z místního metabazitu zásobovaly takřka celou tehdejší Evropu. Díky kamenným sekerám mohli lidé v minulosti kácet velké stromy, stavět dlouhé domy a dlabat monoxyly,“ uvedl Jan Prostředník, ředitel muzea a archeolog.

Experimentální archeolog Martin Drahorád z Archeoparku pravěku ve Věstarech u Hradce Králové dlouhodobě zabývá technologií opracování kamene v mladší době kamenné do podoby pravěkých seker a teslic.

15. 10. 2022 / 11:00–16:00 / Muzeum Českého ráje – Kamenářský dům

Vstup volný do všech prostorů Muzea Českého ráje v Turnově.

(MČR + Jan Mikulička)

♦ Stovky let starý dřevěný mikroskop v turnovském muzeu pochází z Norimberka

Přepestré jsou sbírky Muzea Českého ráje v Turnově. Kromě mnoha dalších zajímavostí v nich nechybí například mikroskop. Pochází z přelomu 18. a 19. století a vyrobili jej v německém Norimberku, městě, známém svou tradicí

jemného strojírenství, jež dalo světu kapesní hodinky a kompas. Jde o takzvaný norimberský mikroskop.

Tento pojem označuje skupinu mikroskopů pocházejících z oblastí dnešního jižního Německa. Samotný Norimberk byl v 18. století centrem výroby hraček. Mikroskopy vyráběli pravděpodobně tamní výrobci dřevěných hraček jako doplňkový produkt spolu s jednoduchými dalekohledy. Jednalo se o prosté a levné zboží vyráběné z lehkých ovocných dřev a obyčejné lepenky; mikroskopy se nesnažily tvářit, že se jedná o profesionální kusy, ani mechanicky, ani svou optickou úrovní. Přesto, anebo snad právě proto, se jednalo o velmi oblíbené a rozšířené zboží.

„Pověst Muzea Českého ráje je spojena zejména s historií šperkařství a kamenářství, nebo tradicemi lidové kultury. Sbírkou muzea však obsahují řadu sbírkových předmětů, které se dotýkají mnoha jiných oblastí lidské činnosti,“ uvedla Květa Vinklátová, náměstkyně hejtmana Libereckého kraje.

Mikroskop vystavený v Muzeu Českého ráje vychází z oblíbeného designu Edwarda Culpepera, který žil v letech 1670 až 1737.

Spodní strana základny těchto mikroskopů byla často označena iniciálami výrobce a nejinak je tomu i v tomto případě. Výrobce je člověk, jehož iniciály byly IM a je dobře znám i z několika dalších příkladů v jiných muzejních sbírkách.

„Mikroskop patřil k úplně prvním exponátům, které se do muzea dostaly hned po jeho založení v roce 1886. Dostal číslo 143 a přírůstková kniha jako dárce uvádí MUDr. Aloise Reinera, jenž byl výraznou turnovskou postavou,“ doplnil David Marek, historik Muzea Českého ráje.

/ Jan Mikulička

♦ *Přišel mi z Turnova mejlík, tak se s vámi podělím...*

Děkuji za vzpomínku na Siegfrieda Weisse. Trošku mě překvapilo, že jste vzpoměl jeho spolupráci s nakladatelem Janem Baldou a některé knihy, které spolu vydali, a nezmínil jste se o třech knihách, které se týkaly přímo Českého ráje. S panem Weisssem jsem dříve než pan Balda začala vydávat knihy ve svém nově vzniklém vydavatelství RA Turnov. První byla reedice obrazové publikace *Český ráj* v roce 1993 (původní vydání v Olympii ještě za totality), druhá již byla úplná novinka: *Rybníky Českého ráje* – čistě autorská publikace s půvabnými vyznáními fotografa k jednotlivým snímkům vyšla v roce 1995 a byla oceněna

4. místem v soutěži o nejkrásnější knihu roku a vystavena v Památníku národního písemnictví. K ní jsem o tři roky později vydala do série rovněž obrazovou publikaci *Skály Českého ráje* se snímky S. Weisse a texty šesti horolezců k jednotlivým skalním oblastem. Obě tyto knihy jsou ještě k mání např. v turnovském knihkupectví v Hluboké ulici nebo v jičínském knihkupectví na náměstí.

/ Alena Radoušová - Kniha Českého ráje, nakladatelství RA Turnov

♦ Kulturní tipy

pátek 14. října, 19:30, městské divadlo

Winterbergova poslední cesta

Doposud nejrozsáhlejší Rudišovo literární dílo vyšlo poprvé v Německu na podzim 2019 a od té doby získalo řadu prestižních literárních cen.

Základním rámcem Rudišova románu je daleká vlaková cesta, již přes polovinu Evropy podniká stoletý Wenzel Winterberg se svým mladším pečovatelem Janem Krausem. Zatímco umírající Winterberg touží po odpuštění a utišení svého svědomí za chyby a omyly, kterých se v životě dopustil, jeho pečovatel Jan Kraus hledá po mohutných ztrátách v osobním životě nový smysl své existence.

Winterbergova poslední cesta ukazuje, že lidský život se neobejde bez smrti a umírání, a že dějiny světa, v němž žijeme, jsou úzce vázány na dějiny naší duše a našeho jednání. Nemít odpovědnost není možné. Všichni jsme součástí a všichni rozhodujeme o podobě našeho světa.

neděle 16. října, 17 hodin, kino Sféra

Exhibition on Screen: Slunečnice

Slunečnice Vincenta van Gogha patří mezi nejikoničtější obrazy v dějinách umění. Van Goghovo muzeum v Amsterdamu se na tuto slavná díla nyní zaměřilo v rámci samostatné výstavy, na kterou získal tým Exhibition on Screen exkluzivní přístup.

Film hledá odpovědi na množství otázek spojených s těmito obrazy. Proč si vybral van Gogh zrovna slunečnice? Jaké poselství tato série obrazů přináší? Čím se jednotlivé obrazy liší? Co odhalili vědci, kteří tato díla podrobně studovali? Film navštíví vedle Amsterdamu také Londýn, Filadelfii, Tokio i Mnichov, aby odhalil tajemství pěti slavných obrazů slunečnic Vincenta van Gogha a vytvořil jedinečnou virtuální výstavu pro plátna kin.

Série Exhibition on Screen přináší na velké plátno světové umělce skrze exkluzivní přístupy do muzeí a galerií po celém světě. Za již 9 sezón nabídla tato série celkem 30 mezinárodně oceňovaných filmů.

rovensko p. t.

♦ Na Paldě budou **v pátek 14. října** od pěti zabíjačkové hody.

Kromě jitrnic, jelítek, ovárku, tláči a takových těch dobrot bude také

– v předstihu – svatomartinská husa.

Sbor dobrovolných hasičů Křečovice
vás srdečně zve na tradiční

dýňové slavnosti

Nepromarněte šanci zpříjemnit si
nástup chladně nevlídného
podzimu a přijďte

**15.10.2022 od 15.00 hod.
do domečku v Křečovicích.**

*Přineste si sebou: dýni, ostrý nůž,
pevnou lžici na vydlabání, lampion
a strašidelný kostým.*

Součástí akce je lampionový průvod za strašidly.

Občerstvení zajištěno.

Těšíme se na Vás!!

turnovsko

♦ **VYSKEŘ** – S hlubokým zármutkem oznamuji, že nás v neděli 9. října 2022 opustil náš dlouholetý kolega a kamarád, pan Luděk Láska. Zemřel po krátké nemoci ve věku nedožitých 61 let. Luděk se spolupodílel na založení OPS pro Český ráj a od roku 2006 byl jejím ředitelem. Za ta dlouhá léta pomohl velké řadě žadatelů s realizací jejich projektů a podílel se na obohacení společenského života v regionu. Mimo jiné zavedl turistické autobusy v Českém ráji. Byl to gentleman a skvělý společník.

Celý život se věnoval myslivosti, ale bohužel se svého vysněného důchodu již nedočkal.

Prosím věnujte mu tichou vzpomínku.

Veronika Horáková, ředitelka OPS pro Český ráj

*Pohřeb pana Lásky se uskuteční v sobotu 15 října v 10 hodin v chrámu
Nanebevzetí Panny Marie ve Vyskři, pak bude uložen na místním hřbitově.*

♦ **MÍROVÁ p/K – Betlémské skály nabízejí pohled na bývalé mořské dno**

Skály jsou němým svědkem toho, jak šla tisíciletí. Kdyby mohly, vyprávěly by. Mají své příběhy, tajemství i tragédie. Některé jsou do nich doslova vytesány.

Občas něco napoví jejich názvy odvozené od tvaru, události nebo vzhledu.

Zajímavým místem jsou například Betlémské skály. Jedná se o severní výběžek Klokočských skal, který spadá směrem k řece Jizeře.

Skaliskům dal jméno Betlémský mlýn, který stál při ústí potoka, jež teče od Podlouček do řeky Jizery. Betlémskými skalami prochází červeně značená stezka z Turnova na Kozákov, ze které lze udělat malou odbočku k vyhlídce s názvem Zdenčina skála. Z místa, kde stezka vede po oblých skalních hřbetech, zvaných sloní, je výhled směrem k Ještědu a Kopanině. Skály nabízejí také množství zajímavých horolezeckých výstupů.

Na okraji Betlémských skal jsou k vidění jednotlivé vrstvy pískovce tak, jak se kdysi usazovaly na mořském dně. Z geologického hlediska je zajímavé, že na ploše přibližně třech čtverečních kilometrů jsou soustředěny téměř všechny známé pískovcové geomorfologické útvary. (Jan Mikulička)

♦ **TATOBITY** – Restaurace U Studničků Vás zve na tradiční zvěřinové hody, které se konají ve dnech 14. (pátek) a 15. (sobota) října 2022. Budou srnčí, kančí a dančí speciality.

lomnice n/p

♦ Světová předpremiéra nového celovečerního dokumentárního filmu *Jedinečný Český ráj* od vynikajícího znalce tohoto regionu RNDr. Zdeňka Mrkáčka pro pozvané hosty proběhla v pondělí 10. října od 18 hodin v kině v Lomnici nad Popelkou.

Slavnostního okamžiku se zúčastnil jak autor filmu (scénář, kamera i režie) Zdeněk Mrkáček, tak další spolutvůrci – například Martin Hybler (skladatel

původní doprovodné hudby), Jaroslav Hoření (průvodní komentář), Pavel Barták (střih), ale i představitelé řady podporovatelů a sponzorů (město Lomnice n/P, KIS Lomnice, město Jičín aj.).

Před historicky prvním uvedením dokumentu, který představuje okolní region ve zcela novém světle, tak jak není běžně znám, a zaměřuje se především na jeho skvostnou živou a neživou přírodu, proběhl ještě jeho slavnostní křest, následně mu pozvaní hosté před jeho cestou do sálů kin popřáli hodně úspěchů u spokojených filmových diváků.

Světová premiéra filmu pro veřejnost za účasti autora se uskutečnila ve středu 12. října od 19 hodin v lomnickém kině, plánovány jsou i další projekce, jak v Lomnici nad Popelkou, tak v městech Českého ráje, např. v Biografu Český ráj v Jičíně i jinde.

Milovníci Českého ráje, přírodních krás i dokumentárních snímků by si určitě neměli nechat tento výjimečný film ujít! (Zdeňka Breuerová)

♦ Městské muzeum zve srdečně všechny občany na další ze série podzimních přednášek, která se uskuteční **v úterý 18. října** od 17 hodin pod názvem *Vznik a vývoj člověka – Nové poznatky posledních let*. Jedná se v pořadí o třetí akci magistra Vladimíra Sochy, známého spisovatele, publicisty a popularizátora věd, skutečné špičky ve svém oboru, zabývajícího se dlouhodobě vývojem života v pravěku.

♦ Do neděle 6. listopadu je na lomnickém zámku výstava *LOMNICE – MOJE MĚSTO*, výstavní mozaika s tematikou Lomnice, složená mj. z vyobrazení

z Lomnického graduálu získaných z Národní knihovny Praha, dětských výtvarných prací (ZUŠ Lomnice nad Popelkou, MŠ Klubičko), obrazů místních a regionálních autorů (Daniel Geremus Jiříčka, David Vencl, Zdeněk Jiříšta, Jaroslav Dlouhý, Kamil Brož...) ad. s malým ohlédnutím do historie u příležitosti 780. výročí od první zmínky o majitelích Lomnice v Dalimilově kronice k roku 1242.

lomnicko

♦ **VESELÁ** – Ve Veselé ve škole bude **22. října** od sedmi **KOTELSKÁ ZÁBAVA**. Zahraje *Širokko music*.

semily

♦ **Ve čtvrtek 20. října** končí výstava *Vladimíra Maška a Jiřího Urbana: Klenoty, obrazy, sklo, šperk*. V tento den v 16:00 budete mít jedinečnou šanci prohlédnout si kopie panovnických korun, které jsou dílem Jiřího Urbana i s průvodním slovem jejich autora. Společnou výstavou zájemce provedou a zodpoví zvědavé otázky oba autoři.

♦ **BOZKOV –**

Dřevěnka
Restaurace bozkovská
Podzimní představení a koncert

XV. vyhlášené
podzimní

Bozkov v Podkrušíně
www.drevenkabozkov.cz

ZVERINOVÉ

Restaurace Dřevěnka Bozkov

Sobota 22. října
Neděle 23. října 2022

Moc se na Vás těšíme
a děkujeme za celkovou
přízeň!

Celý víkend
otevřeno vždy
od 11.00hod.
Pestrou nabídku
klasiky a
gastronomických
specialit servírujeme
do 20.30hod. nebo
do vyprodání zásob.

www.drevenkabozkov.cz
info a rezervace: 603/944728

HODY

TŘI SESTRY

JEMNOSPÁN
KRAKONOŠ
uvádí:

V LEGENDÁRNÍ POKLESLE HUDEBNĚ-ALKOHOLICKÉ SHOW
NANEJVÝŠ STŘEDOEVROPSKÉ ÚROVNĚ

15. 10.
2022 SOBOTA
od 20 hodin

www.obecbozkov.cz

Bozkov

Autobus Semily náměstí – 19.30 hodin / zpět po konci akce

Předprodej: Informační středisko Semily • Informační středisko Železný Brod
Obecní úřad Bozkov, tel.: 724 180 473 • Turnov trafik U Vlidy • síť TICKETSTREAM

CENA V PŘEDPRODEJI 490 Kč / CENA NA MÍSTĚ 550 Kč

HOST: Synové výčepu + afterparty DJ BALY mase HITRÁDIO CONTACT

♦ **VYSOKÉ n/J** – Z přehlídky Krakonošův divadelní podzim vzešla nominace na Jiráskův Hronov pro Divadlo Stodola Sivice za představení *Jedno jaro v Paříži aneb Krvavá Henrieta* autorů Oldřicha Daňka a Jana Franka Fischera. Divadlo Stodola si odváží také hlavní cenu poroty a cenu za nejlepší mužský herecký výkon, kterou získal Ondřej Buchta za roli Jean-Paula ve zmíněném představení. Cenu za nejlepší ženský herecký výkon porota udělila Lence Ferenz za roli Justiny v představení divadelního souboru ŠAMU Štítina *Fantastická žena Norma Foster*.

Na slavnostním zakončení KDP ve vysockém divadle Krakonoš si přebíral Zlatý odznak J. K. Tyla herec, režisér a principál souboru ŠAMU Štítina Václav Benda, který jej získal za dlouholetou organizační, režijní i hereckou práci v ochotnickém divadle.

bejvávalo

**Frýdštejn. (Barborka).
VI. Jindra, Praha II.
Odesláno 1938**

**Český ráj. Hlavatice.
L. a P., Praha. – J. Š. P. –
1932**

Jablonec n/N. Hauptstrasse. Repro z *Jabloneckého měsíčníku*

ROVENSKO POD TROSKAMI

TATOBYTY

Foto F. Škarvada, J. Morávek. SG Č. Kostelec. Panorama. Nedatováno.

♦ PĚNČÍN, KRÁSNA –

15. + 16. 10. 2022

Víkend sklářského řemesla

Skláři a jejich um

Slavnost zaměřená na oslavu sklářství se uskuteční ve všech prostorách Kittelova domu. Setkání sklářských řemeslníků nejrůznějších směrů, sklářských výtvarníků, ale i laických obdivovatelů sklářského kumštu a kvalitního řemesla se koná na Krásné po druhé. Za kahany usednou skláři z nedalekého okolí i nové tváře. Mezi těmito budou čtyři Mistři řemesla Libereckého kraje, a to: Kamila Parsi Žďárská, Jiřina Štrynclová, Karel Sobotka a Zdenek Sochor. Stejně jako vloni, řemeslníci prezentující svoje dílo budou o tomto víkendu

výrobky na Burku prodávat. Výborná příležitost pro návštěvníky pořídit pro svou radost i blízké nádherné křehké dárky.

Blesky ve skle – koncert Václava Kořínka

A protože o tomto víkendu bude mít hlavní roli sklo, hrát se bude nejen sklářům, sklu, ale i na sklo. Skleněné flétny o sobotním koncertu rozezná muzikant, cestovatel, terapeut, multiinstrumentalista i hudebník hrdelních, tzv. alikvótních zpěvů Václav Kořínek. Vystupuje na domácích i zahraničních pódiiích, v přírodě i na zajímavých a neobvyklých místech. Hraje tranzovní etnickou hudbu a má za sebou řadu originálních projektů i se skleněnými nástroji. Jak uvedl: hudebník v poslední době mimo jiné spolupracoval s Pavlem Baxou, vymysleli léčivý skleněný objekt, který má multimediální vlastnosti. S sebou rovněž přiveze nástroj s podivuhodným názvem flashstring. „Flashstring je můj vynález - smyčcový flažoletový nástroj, se kterým vystupuji. Nyní jej připravuji k patentu,“ dodává. Není vyloučeno, že na Krásné překvapí s dalším objektem ze skla. Přijďte se nechat zasáhnout. Koncert se uskuteční **v sobotu 15. října** od 16 hodin v prvním patře Kittelova domu na Krásné.

Výstava mladé sklářské umělkyně

Skleněné plastiky fytoolitů bude v prvním patře Kittelova domu vystavovat mladá sklářská umělkyně Josefina Váchová, spolupracující na tomto díle s vědci. Jde o mikroskopické části v travním porostu, obsahující SiO₂. Stejný chemický vzorec je základní složkou skla. Skleněné plastiky fytoolitů přispívají ke komunikaci a popularizaci vědy, nebo jako učební pomůcka.

Přednáška o sklu

Povídání o historii a výrobě skla a další zajímavosti přinese odborná přednáška, která se uskuteční **v neděli 16.10.** od 14 hodin.

V doprovodném programu Sklářského víkendu v Kittelově domě nebudou ani tentokrát chybět sklářské dílny pro děti a dobroty k jídlu a pití ze skvělé domácí kuchyně huťských žen.

V pátek 21. 10. Přednáška: Léčivé houby kolem nás

Houby chutnají, ale i léčí. V mnoha kulturách se houby využívají k léčení, ale i jiným tranzovním nebo duchovním praktikám. O mykoterapii, tedy léčení houbami se mnoho nemluvilo, až poslední dobou. Přitom léčivé houby rostou v naší blízkosti. Kittelův dům ve spolupráci s Houbařským spolkem z Lomnice pořádá jedinečnou přednášku specialisty Jiřího Šťávy z Klášterské Lhoty, která se uskuteční i s ochutnávkou jeho léčivých houbových nápojů. Uznávaný odborník Jiří Šťáva je členem Mykologického spolku Trutnov a Houbařského spolku Lomnice n/P, spolupracuje i s Mykologickým spolkem ve Velkých Hamrech. Exponáty léčivých hub uvidíte přímo na místě, některé budou promítnuty během přednášky jako fotografie. Návštěvníci se dozví jak, kdy a kde houby rostou, jak se dají zpracovat a jaké mají účinky. Přednáška se koná prvním patře Kittelova domu **v pátek 21. října od 17 hodin.** Všichni houbaři i zájemci o přírodní léčení houbami by si tuto ojedinělou akci neměli nechat ujít.

Výstavy

Malé světy Zdenky Schovánkové - Nová výstava obrazů kreseb s názvem Malé světy Zdenky Schovánkové je ke shlédnutí ve světlici, v přízemí Kittelova domu od října do prosince.

/ Lída Růžička Abrahamová

♦ ŽELEZNÝ BROD –

**POJĎTE DO DIVADLA!
DO ŽELEZNÉHO BRODU**

19.10.2022 od 19:00 hodin

Tři sourozenci se sešli v advokátní kanceláři, aby si vyslechli otcovu poslední vůli. Hvězda dětských show o bezpečnosti silničního provozu, ztahaná pracující matka samoživitelka a poněkud přestárlý, věčně zadlužený, leč stále vysmátý hipík. Jejich setkání ale není výrazem sourozenecké harmonie. Proto asi nepřekvapí, že důrazným přáním zesnulého v poslední vůli je, aby se jeho děti měly rády a nepraly se mezi sebou. Co ale překvapivé je, že největší díl dědictví má získat jakási tajemná Nina Yablonsky. Kdo to je? A proč k ní byl otec tak štedrý na úkor svých dětí? Podaří se ji vypátrat a přesvědčit, aby se své části dědictví vzdala? A není to celé jen velký podvod otcova advokáta? Hrají: Martina Hudečková/Zuzana Slavíková, Zuzana Kajnarová, Miroslav Etzler, Ladislav Hampel, Jaroslav Vlach/Jan Szymik/Miloš Kopečný a Kateřina Holánová.

GUR KOREN
**NEPERTE SE,
PROSÍM VÁS!**

Režie: Svojtka
Hudečková / Slavíková, Etzler, Hampel
Kajnarová, Holánová, Vlach

jilemnicko

♦ Povídání o osudu krkonošské sýrárny a mlékárny v Kruhu

Téměř 70 let se Kruh u Jilemnice pyšnil uznávanou výrobnou sýrů. Jedním ze zakladatelů a majitelů Krkonošské sýrárny a mlékárny byl Zdeněk Havlíček. Právě s jeho dcerou, paní Vlastou Švarcovou jsem si o historii a osudu sýrárny a mlékárny povídala.

Jak vše začalo?

Byli tři kamarádi – Lád'a Zelinka, náš táta a Bohdan Tomáš. Všichni žili v Křížlicích. Přemýšleli, co by se tak mohlo pro kraj, ve kterém žijí, udělat. Byly tu samé louky a pastviny, zemědělským plodinám se tu příliš nedařilo. Bylo tedy výhodné pást tu krávy, které produkují mléko. Všichni tři pracovali tenkrát u Bati, kde se pečlivě sledovalo a zaznamenávalo z jaké rodiny pocházejí, jak se staví k práci, jaké mají zájmy i morální vlastnosti. Podle toho následovaly postupy i ohodnocení. Všichni tři dávali úspory dohromady.

Po jednom roce náš otec, jako autor projektu Sýry na Krkonoších, odjel do Švýcar, kde byl nejen zaměstnaný, ale zároveň tam studoval. Naučil se tu výrobu ementálu. První ementály v Československu tedy zavedl právě on. Mezitím se Lád'a i Bohdan vypracovali od čištění bot až po účetnictví. Stále všichni dává-

li peníze dohromady. V roce 1931 se táta ze Švýcarska vrátil. Nevím už přesně, jak se dostal na pozici vedoucího oddělení mlékárny do hospodářského družstva Kutná Hora. Působil zde čtyři roky a právě v Kutné Hoře se seznámil s mojí maminkou. Oba byli evangelíci a každou neděli chodili do kostela. Brzy po svatbě (brali se v říjnu roku 1935) spolu odešli do Křížlic a tatínek začal sýrařit.

Začátky byly opravdu těžké, vždyť v Křížlicích nebyla v té době ani elektřina a například máslo se tedy muselo stloukat ručně. První den zahájení provozu sýrárny vykoupili 179 litrů mléka, druhý den 200 litrů a během dalších dvou let už dokonce 1 500 litrů mléka každý den. Zemědělci z širokého okolí donášeli své mléko v cínových konvích. Sýrárna vyráběla několik druhů sýrů, jako specialitu pak Krkonošský sýr. Velmi kvalitní ementál, který se pak vyráběl v Kruhu, získal mnoho ocenění na různých přehlídkách. V listopadu 1938 zabrali obec Křížlice Němci, a tak se během tří dnů veškeré zařízení sýrárny muselo přestěhovat do provizorních místností zámku v Horní Branné.

V roce 1939 byla zahájena výstavba mlékárny v Kruhu u Jilemnice. V provozu pak byla od 28. října 1940.

Mlékárna krátce po vybudování.

Proč si vybrali právě Kruh?

Vesnicí protékal potok, na kterém se dala postavit čistička a v blízkosti byla dráha. Také svojí polohou byl Kruh středem mezi vesnicemi, odkud se mléko sváželo. Díky nařízeným povinným dodávkám byl příjem mléka vysoký. V období let 1948 až 1951 byla mlékárna združstevněna, stále však zůstávala pod vedením mého otce a Ládi Zelinky. Od roku 1951, po znárodnění, se kružská mlékárna stala na 6 let národním podnikem, v němž byl tatínek ředitelem. Poté byla součástí Mlékařských závodů v Příšovicích a Libereckých mlékáren. Tatínek zastával názor, že každý má mít na svém pracovišti na starosti jen určitý úsek, za který zodpovídá. Jako tomu bylo u Bati. Pokud pracovník odvedl svoji práci bez chyby, byl podle toho také ohodnocen.

Jakou roli měla vaše maminka?

Neměla to jednoduché. Byly jsme tři děti, nejmladší Zdenička byla hodně nemocná. Maminka se o ni tedy musela dlouho starat, pracovat šla do mlékárny až v roce 1953 a zůstala tam do penze. Vzhledem k tomu, že vystudovala „reálku“, uměla dobře francouzsky i německy, to bylo velkou výhodou. Tatínek byl stále pracovně vytížený, hodně také jezdil po světě.

Jak vzpomínáte na své dětství?

S radostí a vděkem. Rodiče byli úžasní. V neděli chodívala celá naše rodina do kostela. Často jsme jezdívali do Křížlic, kde žili babička s dědečkem a tatínkův bratr s rodinou. Teta Aninka nás vždy pohostila pravým indickým čajem a výborným cukrovím. Tatínek nás vedl především ke sportu. Kdybychom si vzpomněly, že by se nám například líbilo vrhat koulí, určitě by nám nechal udělat vrhačský kruh. Všechny tři děti jsme se dobře učily. Byly jsme vedeny k tomu, že nesmíme lhát. Rodiče nám také vštěpovali, že je potřeba pomáhat každému, kdo pomoc potřebuje, nedělat mezi lidmi rozdíly a že peníze nejsou důležitější než zdraví. O tématech, která by nás zatěžovala, se před námi rodiče nikdy nebavili. Měla jsem šťastné dětství.

Tatínek také umožňoval studentům, aby si mohli vydělat nějakou tu korunu v mlékárně na brigádě. Už předem jsme věděly, že ten, kdo bude uklízet záchody, budeme my, děti Havlíčkovy. Byly jsme s tím ale srozuměny. Bylo samozřejmé, že jsme musely každého poslušně pozdravit, a to pokaždé, když jsme ho potkaly, i kdyby to mělo být stokrát za den. Jen co jsem začala chodit s mým mužem, už šel také na brigádu do mlékárny.

Příjem mléka.

Na závěr se vraťme ke kružské mlékárně a sýrárně. Jaký byl její další osud?
Během 70. a 80. let prošla významnou stavební a technologickou rekonstrukcí. Opustila od konzumní výroby a začala se specializovat jen na sýry eidamského a ementálského typu. V roce 2005 koupila sýrárnu nadnárodní francouzská firma Lactalis. Ač se zdálo, že tento krok bude velkým přínosem, firma svoji činnost po roce ukončila. Desítky místních občanů tak přišly o práci. Osud Krkonošské sýrárny a mlékárny byl dovršen. Dnes je objekt opuštěný a řeknu vám, je mi z toho smutno.

Pomyslím při tom vždy na tatínka... Raději už kolem ani nejezdím.

/ Gabriela Jakoubková, *Zpravodaj města Jilemnice*

vrchlabsko

♦ **VRCHLABÍ –**

15. 10. 2022 • OTEVŘENÝ DEPOZITÁŘ

Krkonošské muzeum ve Vrchlabí zve na prohlídku nově zbudovaného depozitáře pro sbírkové předměty muzea. Jedná se o mimořádnou možnost nahlédnout do prostor veřejnosti nepřístupných a prohlédnout si moderní uložení sbírek i konzervátorské pracoviště. Depozitář Krkonošského muzea Správy KRNAP, Horská 437 (nad pivovarem Hendrych),
Hořejší Vrchlabí od 9 hodin

♦ **ŠPINDLERŮV MLÝN –** V centru Špindlerova Mlýna začala demolice stavby bývalé zotavovny Pětiletka, jejíž součástí byla Špindlerovská hospoda. Bourání začalo 26. září, přestože stavební úřad nevydal povolení k odstranění stavby. Uvedl to starosta největšího krkonošského střediska Vladimír Staruch. Objekt v posledních letech chátral, provoz Špindlerovská hospoda ukončila loni v srpnu. Na případ upozornil server Novinky.

„To, že demolice začala, jsem se dozvěděl, když jsem šel do práce. Okamžitě jsem upozornil, že pravděpodobně dochází k nezákonnému odstraňování stavby,“ řekl Staruch. Stavební úřad podle něj dostal od vlastníka objektu žádost o odstranění stavby, ke které se město jako účastník řízení vyjádřilo, ale povolení úřad nevydal, demolice začala pouze na základě statického posudku.

Podle serveru iDNES je cílem vlastníka objektu, společnosti Projekt centrální, na místě Pětiletky vystavět apartmánový komplex. Předseda představenstva společnosti Projekt centrální Tomáš Kapoun na otázku MF DNES, proč firma zahájila demolici bez povolení a jaké má ve Špindlerově Mlýně záměry, nechtěl odpovídat.

„Požádali si o předběžný souhlas, aby věděli předběžná stanoviska města ke stavebnímu řízení. Rada města vydala souhlasné vyjádření k odstranění stavby za předpokladu, že poběží řádné stavební řízení. Věděli jsme, že je objekt ve špatném stavu a je snaha ho nahradit novým. Předpokládali jsme ale, že bude řádné stavební řízení, kdy dojde k posouzení stavu objektu a bude navržen postup demolice. Tedy, že se teprve rozhodne, jestli půjde o částečnou či úplnou demolici a v jakém rozsahu bude případně objekt nahrazen,“ řekl Staruch.

Demolice podle něj pokračuje, přestože stavební úřad vydal výzvu k zastavení prací. „Stavební úřad postupoval podle stavebního zákona, následně odeslal první výzvu k zastavení práce, ale práce pokračují dál,“ uvedl starosta.

Za zbourání areálu bez demoličního výměru investorovi hrozí pokuta až 200.000 korun.

„Otázkou je, jestli výše pokuty bude odpovídat krokům, které stavebník učinil. Nemáme nyní žádný zákonný prostředek, jak zabránit tomu, aby demolice pokračovala. Pokud vím, tak věc by už měla prověřovat policie,“ řekl Staruch.

Starosta také řekl, že radnice předpokládala, že zchátralý objekt v budoucnu nahradí nový, ale v kontextu aktuálního územního plánu a územní studie centra. „Počítalo se s tím, že jednou může dojít k odstranění stavby a její nahrazení novým objektem, ale za předpokladu, že objekt bude v takovém stavu, že nebude možné provést jeho rekonstrukci. Pokud se někdy jednalo na radnici, co by tam mohlo vzniknout, tak se vždy hovořilo jen o hotelu. Město nikdy nesouhlasilo, že by v novém objektu měly být apartmány.“

Špindlerovská hospoda byla založena na počátku 20. století zřejmě na místě starší stavby, není památkově chráněná. (Archiweb.cz)

jičín

♦ Na věčné časy? Nabubřelý zrod a potupný konec Stalinova pomníku

Letos je tomu sedmdesát let, co byl v Jičíně na počátku lipové aleje postaven a slavnostně odhalen pomník se sochou generalissima Josifa Vissarionoviče

Stalina. Důvody k připomínce tohoto jubilea našťstí už dávno pominuly a město na tuto událost zapomělo. A to do té míry, že se spolehlivě ani nevědělo, kdy byl pomník, resp. Stalinova socha, po několika letech od svého odhalení odstraněna a co se s ní vlastně stalo. Ať už byl vznik a současně i zánik pomníku této nechvalně známé osobě jakýkoliv, jde o součást jičínské historie, která by měla být pravdivě objasněna a tím tato trapná kapitola uzavřena.

O postavení pomníku Stalinovi rozhodli jičínští komunističtí i městští funkcionáři na samém počátku padesátých let. Jako výraz úcty k vrchnímu veliteli sovětských vojsk, která osvobodila převážnou část ČSR od německé okupace, Jičín nevyjímaje. V roce 1952 byl pomník postaven a 21. září téhož roku v rámci bohatých oslav 650. výročí založení města slavnostně odhalen. Tehdy jistě nikdo netušil, že generalissimus za necelého půl roku, 5. března 1953, zemře a zejména, že o tři roky později se svět dozví, že šlo o jednu z nejkontroverznějších osob nejen sovětské, ale i světové historie dvacátého století.

Slavnostní odhalení pomníku 21. září 1952. Sbírká pozitivů a negativů RMaG v Jičíně

O zřízení pomníku i jeho odhalení se zachovalo dostatečné množství informací i pár fotografií. Sestával z nízkého dlážděného obdélného pódia, na jehož zadních rozích byly kontejnery pro květinovou výzdobu a uprostřed, na komolém kvádrovém podstavci s pěticípou hvězdou a srpem a kladivem v čele, 4 metry vysoká stojící Stalinova socha. Ve vojenském plášti a s brigádýrkou, s levou nohou mírně vykročenou, pravou rukou zasunutou do klopy pláště, levou rukou mírně vzadu s rolí papírů (podle vtipálek toaletního). Podle zvětšeného modelu sovětského sochaře Nikolaje Tomského ji z boháňského pískovce zhotovili žáci Střední průmyslové školy sochařsko-kamenické v Hořicích. Na rozdíl od dostatku informací o vzniku sochy se o jejích dalších osudech a zejména o jejím konci bohužel do současné doby nic nevědělo, jen všelijak dohadovalo. A tak je třeba tyto osudy zbavit pověr a pravdivě vyjasnit, jak to s koncem sochy vlastně tenkrát bylo.

Začalo to na legendárním XXII. sjezdu KSSS, konaném 14. – 26. února 1956. Tehdy Nikolaj Chruščov odhalil a odsoudil Stalinovy diktátorské praktiky a vytváření kultu jeho osoby. Následovala destalinizace, která ale u nás dozrála až po pěti letech. To když na listopadovém plénu ÚV KSČ ve dnech 15. – 17. listopadu 1961 bylo politickému byru mj. uloženo „*Odstranit pomník J. V. Stalina v Praze...*“ a „*Ve stejném smyslu učiní opatření i krajské a okresní výbory v místech, kde byly postaveny pomníky J. V. Stalina*“. A je nepochybné, že tomu muse- li vyhovět i sice rozčarování, ale přesto disciplinovaní jičíňští soudruzi. Volili přitom úsporné řešení, když z pomníku nechali odstranit pouze Stalinovu sochu a na uvolněný podstavec později umístit plechový „artefakt“ s kombinací srpů a kladiva s pěticípou hvězdou (Jičíňáky přezývanou na „nářadí“). Kdy došlo k sejmutí sochy, se nepodařilo přesně zjistit, ale muselo to být ještě v roce 1962, ještě před prosincovým XII. sjezdem KSČ, konaným ve dnech 4. – 8. prosince 1962. V té době už byl odstraněn i monumentální Stalinův pomník v Praze a i jičíňští museli mít „splněno“.

Z původního pomníku se zachoval jen kvádrový podstavec pod Stalinovou sochou, který byl v roce 1992 kameníkem Vladimírem Švecem z Valdic přepracován na památník obětem I. a II. světové války a 7. května téhož roku odhalen před obřadní síní u jičínského hřbitova. Zde s novou kamennou deskou z roku 2014 – stojí dodnes. Co se ale stalo se samotnou sochou, se stále nevědělo. Dne 19. dubna 2018 otiskl Jičínský deník, a souběžně i dubnové Lomnické noviny, články ředitele muzea v Lomnici J. Drahoňovského s dosud neznámou a překvapivou informací, že Stalinova socha byla tajně odvezena do Lomnice a zde vhozena do tehdy zasypávaného Zámeckého (Pivovarského) rybníka. Autor vycházel ze vzpomínky pana Karla Hanuše (1943) ze Stružince, který se tehdy učil v ZPA v Jičíně nástrojařem a při jednom večerním návratu z prodloužené směny do Lomnice autem byl spolu s dalšími třemi osobami svědkem této události.

Stejnou informaci převzal do své knihy *Jičín, Brána do Českého ráje* i jičínský historik Jindřich Francek.

Byla natolik zajímavá, že jsem se ji rozhodl důkladně ověřit. Proto jsem s pomocí Mgr. Drahoňovského i starosty Stružince navázal styk s dosud žijícím jmenovaným svědkem oné události a jeho svědectví s ním znovu probral. Přitom jsem se ale dozvěděl, že se událost odehrála už za tmy, že shozený dotyčný asi 4 metry dlouhý objekt byl zabalen a že by to mohla být Stalinova socha z Jičína, se tehdejší svědci pouze domnívali. A hlavně, že se to mělo stát někdy na přelomu let 1960-61, což v té době – jak vyplývá z výše uvedeného - bylo těžko možné.

Co tedy bylo tehdy do lomnického rybníka vlastně vhozeno, se spolehlivě neví, to je úkol pro budoucí generace archeologů.

Následně jsem oslovil řadu jičínských známých a získal od nich několik informací. Z nich nejdůvěryhodnější byla od jičínského místostarosty Jana Jiříčky, který si vzpomněl, že ještě někdy v letech 1967-69 spolu se dvěma spolužáky viděl značně zaprášenou Stalinovu sochu ležet v arkádovém nádvoří jičínského zámku. A také, že mu bývalý a dnes už nežijící ředitel sochařsko-

kamenické školy v Hořicích Ing. Pažout jednou říkal, že socha byla ve školním provozu rozřezána. Souběžně a nezávisle na tom mi spolužák z gymnázia Přemysl Ptáčník, který na dané škole několik let jako pedagog působil, poskytl kontakt na pana Jana Müllera (1937) z Hořic, někdejšího vedoucího zmiňovaného školního poloprovozu. A ten mi potvrdil, že socha byla skutečně – a dokonce pod jeho vedením – rozřezána na dlažební desky, použité pak pro obnovu památek. Bohužel si už nepamatoval, kdy se tak stalo a nepodařilo se to dohledat ani v písemnostech školy ve Státním okresním archivu v Jičíně. Výjimkou byl stručný zápis v hlavní knize k 31. prosinci 1962 s textem „Socha Stalin Jičín“ (a pod ním „Socha Stalin Nová Paka“) s nabývací cenou 450 (300 Kč), dokládající, že obě sochy získala škola zpět.

Stále ale scházel doklad, kdy bylo o odstranění sochy rozhodnuto. Ten se podařilo nalézt až v archivu předsednictva OV KSČ v Jičíně, které na svém 19. zasedání 4. září 1962 rozhodlo o odstranění Stalinova pomníku nejen v Jičíně, ale i podobného v Nové Pace. Kdy konkrétně k tomu došlo, se nepodařilo vypátrat, ale muselo to být někdy mezi polovinou října a koncem listopadu 1962, ještě před prosincovým XII. sjezdem KSČ.

A tak se celá krátká a neslavná historie jičínského pomníku se Stalinovou sochou dá shrnout do jediné věty: Pomník byl postaven v roce 1952 a odhalen 21. září 1952, Stalinova socha byla odstraněna na podzim 1962, pak ležela na nádvoří jičínského zámku a nakonec byla v SPŠ v Hořicích rozřezána na dlažební desky. Nebyla tedy utopena v žádném lomnickém nebo jiném rybníku, ale využita pro dlažbu historických památek, po kterých se většinou ještě dnes procházejí jejich nic netušící návštěvníci. Tím se podařilo uzavřít jednu sice nechvalnou, ale i tak zajímavou epizodu jičínské historie.

/ Václav Rybařík, Jičínský zpravodaj

jablonec

◆ SNĚŽNÍ O BUDOUCNOSTI

Do 21. května 2023, hlavní budova Muzea skla a bižuterie

Na období socialismu bude zaměřena nová výstava *Snění o budoucnosti – Design československého skla a bižuterie 1948-1989*.

„Představíme exponáty, které byly určeny nejen pro zákazníky doma, ale zejména v zahraničí,“ stručně popsal hlavní kurátor muzea Petr Nový.

K výstavě vychází odborná publikace s desítkami fotografií ikonických i pozapomenutých vzorů skla a bižuterie.

tanvaldsko

♦ HARRACHOV – Nejstarší fungující sklárna v Evropě zůstane v provozu, majitel své rozhodnutí přehodnotil

Nejstarší fungující sklárna v Evropě zůstane v provozu. Majitel Sklářny a minipivovaru v Harrachově František Novosad přehodnotil původní rozhodnutí.

Informoval o tom server Seznam Zprávy. Výroba se měla zastavit kvůli vysokým cenám energií. Skončila by tak většina z 90 zaměstnanců.

Sklárna měla vyhasnout v listopadu, a to na dva měsíce. Majitel se ale rozhodl dál dotovat provoz ze svého. „Lidi na úřad práce nepošlu,“ řekl Novosad.

„Politici nás v tom nechávají úplně samotné,“ doplnil.

Malý provoz na Tanvaldsku spotřebuje ročně přes 8000 megawatthodin plynu.

Vyrábí zejména nápojové a užitkové sklo, většinu produkce vyváží do zahraničí.

Vláda v září schválila pomoc pro firmy s velkou spotřebou energií, mezi nimi jsou právě sklárny, hutě a zpracovatelský průmysl. Vyčleněno je 30 miliard korun.

Program pomoci ale teprve ministerstvo průmyslu a obchodu připravuje.

„Letos jsme neviděli ani korunu pomoci,“ řekl Novosad.

Harrachovská sklárna letos slaví 310 let od svého založení. V loňském roce

utržila přes 50 milionů korun, o pětinu víc než v roce 2020. Součástí areálu je

sklářské muzeum, prodejna českého skla a porcelánu, výtvarná dílna,

minipivovar, pivní lázně, hotel a restaurace. (Náš REGION – ČTK)

♦ Albrechtice v Jizerských horách

Obec Albrechtice v Jizerských horách se nachází v okrese Jablonec nad Nisou,

žije zde 345 obyvatel. Obec má dvě části – Albrechtice v Jizerských horách

a Mariánská Hora. Albrechtice mají třetí nejdelší úřední název v Česku (před

nimi jsou pouze Nová Ves u Nového Města na Moravě a Brandýs nad Labem-

Stará Boleslav).

Katastrální území obce je značně rozsáhlé, téměř 25 km². Sahá od středního toku řeky Kamenice pod Antonínovem až k hornímu toku Bílé Desné (včetně

Protržené přehrady). Západní hranici tvoří říčka Jedlová nad Josefovým Dolem

až po rozcestí pod kopcem Čihadlo, nedaleko od turisticky známé křižovatky

Na Knajpě. Nejvyšším bodem katastru je kopec Milíře (1 003 m), který tvoří

rozvodí mezi říčkami Jedlovou a Bílou Desnou.

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1674, kdy se na území zpustošené třicetiletou válkou a opuštěné nekatolíky nastěhovalo německé katolické obyvatelstvo, které přivedl majitel panství, generál Albrecht Maxmilián I. Desfours (1629–1683). Podle jeho syna Albrechta Maxmiliána II. byla nová obec nazvána Albrechtsdorf. Základem Albrechtic se stala panská hájovna zvaná Lichtenberg. Kolem roku 1700 vznikla výše položená část Mariánská Hora.

Ve snaze vytvořit v Jizerských horách budní hospodářství dále vznikla ještě výše situovaná část Mariánskohorské Boudy. Na konci 18. století byly založeny další osady, které byly původně součástí Albrechtic: v údolí řeky Bílé Desné Desfoursdorf, později Dessendorf, dnes Desná. Proti proudu Kamenice pod soutokem Kamenice s Jedlovou vznikl Antonínov, kde existovala sklářská hut'. Obě osady se osamostatnily na konci 19. století. Odchodem těchto dvou osad se katastrální území příliš nezmenšilo, okrajová území zůstala v Albrechticích. K nejvýznamnějším pamětihodnostem obce patří kostel svatého Františka z Pauly a Protržená přehrada ležící na Bílé Desné.

V současné době jsou Albrechtice vyhledávaným turistickým cílem a centrem. Jsou velmi dobře dopravně dostupné, přitom ale leží mimo oblast civilizačního zatížení. Jsou tu výborné podmínky pro dovolenou, a to jak zimní, tak letní. V zimě je možné využít řadu sjezdařských terénů i běžeckých tratí, v létě poskytují možnosti pro turistiku a cykloturistiku. Kromě toho nabízejí i další aktivity – návštěvu Muzea dřevěných hraček, expozice věnované válečné výrobě ve fi rmě DETOA či stálé expozice našeho prvního držitele medaile ze ZOH (1928, Rudolf Burkert). Oblíbeným cílem turistů jsou rovněž Mariánskohorské boudy.

(Desenské noviny)

♦ **VELKÉ HAMRY –**

liberec

♦ Fenomén Saudek se do 11. prosince zabydlel v Malé výstavní síni.

♦ Divadlo F. X. Šaldy má dvě Ceny Thálie, nominace proměnili herečka Veronika Korytářová a operní pěvec Martin Bárta.

Veronika Korytářová získala Cenu Thálie pro rok 2022 v kategorii Činohra – Ženský výkon, a to za roli libereckého rodáka a krále komiků Vlasty Buriana v Dianiškově hře BURIAN (režie Tomáš Dianiška, 2021).

Hostující sólista MARTIN BÁRTA je laureátem Ceny v kategorii Opera – Mužský výkon. Porotu oslovil svou rolí Jaga v klasické Verdiho opeře OTELLO (hudební nastudování Martin Doubravský, režie Oldřich Kríž, 2022).

Veronika Korytářová je dlouholetou členkou činoherního souboru DFXŠ, vytvořila řadu ikonických rolí, jakými byly například Margareta v Kočce na rozpálené plechové střeše (režie P. Hruška, 2004), Mefistofeles ve Faustovi (režie I. Rajmont, 2014) a další. K jejím hereckým přednostem patří mimořádný smysl pro ostrý střih a ironii. Za roli Buriana obdržela na začátku tohoto roku nominaci na Cenu divadelní kritiky za rok 2021 v kategorii Ženský herecký výkon roku, a zároveň byl Burian Tomáše Dianišky nominován na Hru roku.

Jeden z nejvyhledávanějších a nejúspěšnějších českých barytonistů Martin Bárta se před hostováním v opeře Otello ukázal v titulní roli Nabucca v roce 2015. Jeho začátky na scéně Divadla F. X. Šaldy ovšem spadají do roku 1994, kdy se libereckému publiku představil jako Giorgio Germont v opeře La traviata. (Genus)

♦ Červený Mauritius nebo jediný dochovaný dopis Amundsena z Antarktidy. K vidění jsou v Liberci

V Liberci se právě koná unikátní výstava, která nabízí návštěvníkům řadu zajímavostí z polární oblasti a odhalí bohatou historii této mrazivé části světa. Sejdou se zde polární exponáty nejen z celé Evropy včetně České republiky, ale z celého světa, aby ukázaly krásu a přitažlivost polární filatelie. Akci s názvem *Evropská výstava poštovních známek a Polar salon Liberec 2022* můžete zdarma navštívit do neděle 16. října ve výstavních prostorách Wellness hotelu Babylon.

Výstava je určena pro všechny věkové kategorie. Na své si přijdou nejen filatelisté, přestože výstava je z velké části věnována právě jim. Celý prostor zahrnuje bezmála 1200 výstavních ploch, na kterých se představí exponáty z celé Evropy, USA, Austrálie a dalších států světa.

Každá z polárních expedic takzvaného heroického věku dobývání (éra od konce 19. století až do první světové války) byla zkouškou vytrvalosti. Testovala a někdy i překročila fyzické a duševní limity svých členů. Výstava návštěvníkům vše přiblíží díky unikátním dochovaným artefaktům, jako je třeba první dopis z antarktické oblasti, kde byl vědecký průzkum ještě součástí expedic lovců tuleňů.

Výstava mapuje i první výzkumné výpravy z počátků 19. století, například takzvanou Rossovu antarktickou expedici, z níž se dochoval jeden z prvních známých dopisů z průzkumné expedice v Antarktidě. K vidění budou také vzácné doklady z belgické antarktické expedice a jejího prvního plánovaného přezimování v Antarktidě, ale i kompletní materiály dokumentující první francouzské, německé, britské, švédské a skotské antarktické expedice z počátku 20. století.

Nebudou samozřejmě chybět ani dva velcí soupeři v dobytí jižního pólu. Před 111 lety k němu mířily dva soupeřící týmy, Amundsena a Scotta. Zpátky se bohužel vrátila jen výprava Amundsena. Na výstavě bude k vidění jeden z pouhých tří dochovaných kusů oficiálních expedičních obálek a jediný dochovaný dopis zasláný Amundsenem z Antarktidy. A také dopis poslaný a orazítkovaný kapitánem Robertem Falconem Scottem z 9. února 1911 se speciálním přetiskem poštovní známky pro Scottovu expediční poštu.

Vystaveny však budou i exponáty dokládající novodobější historii polárních oblastí. Stejně jako je náročné žít za polárním kruhem, tak je i náročné nalézt většinu historického filatelistického materiálu. Evropská výstava poštovních známek a Polar salon Liberec 2022 tak bude jedinečnou příležitostí prohlédnout si polární materiály na jednom místě.

Součástí bude i Evropská výstava poštovních známek, kde návštěvník uvidí na 1 000 výstavních rámech největší filatelistické rarity od evropských sběratelů z více než 30 zemí. V tzv. čestném dvoře budou vystaveny největší filatelistické rarity. Například první známka světa, která je poštovně použita první den své platnosti. Těchto dopisů se zachovalo pouze několik desítek a jsou velmi hledané. Z dalších ikonických známek budete moci spatřit „Červený Mauritius POST OFFICE“, který byl vydán souběžně se známějším „Modrým Mauritiem“. Vzácnost obou těchto známek je shodná, byly používány souběžně na dopisech a vtištěny ve stejném nákladu ze shodných tiskových desek.

/ Pavel Chmelík, *Zpravodaj Liberec*; foto Liberecký kraj

♦ Ve Vratislavicích otevřeli novou Galerii Desítky jako platformu pro umění, design a architekturu

V Kulturním centru VRATISLAVICE 101010 vznikla nová galerie jako otevřená platforma pro umění, design a architekturu, Galerie Desítky. Prosklená stěna, která je po celé délce galerie, umožní návštěvníkům ale i náhodným kolemjdoucím nahlédnout do světa umění, a to v podstatě nepřetržitě.

První zahajovací výstava nazvaná *Mezi pondělím a nedělí* představí tvorbu Markéty Hlinovské a bude k vidění do 30. listopadu. Kurátorkou výstavy je Paulina Skavova.

Markéta Hlinovská (*1978) je česká kreslířka a malířka.

„Jako malá jsem chodila do hudebky přes patro, kde si děti kreslily, a já jim to tak záviděla,“ vzpomíná Markéta Hlinovská na své umělecké začátky.

Na výtvarný obor šla až po gymnáziu, když na Hellichovce pomaturitně studovala knižní grafiku a ilustraci. Přípravovala se na svá budoucí studia

na Akademii výtvarných umění v Praze, kterou v roce 2008 úspěšně absolvovala v ateliéru profesora Jiřího Lindovského. Během studií absolvovala stáž na École Nationale Supérieure d'Art de Dijon. (Genus)

♦ **Obnova památníku architekta Adolfa Loose se prozatím neskuteční. Ve veřejné sbírce se sešlo necelých 93 tisíc korun. Univerzitě se tak nepodařilo vybrat dostatek peněz na jeho obnovu. Zda památka vydrží i následující roky je tak nejisté.**

liberecko

♦ **JABLONNÉ v PODJEŠTĚDÍ** – Dvouletá částečná rekonstrukce baziliky sv. Vavřince a sv. Zdislavy zhruba za 60 milionů korun v Jablonném v Podještědí na Liberecku je v polovině. Práce, které začaly loni na podzim, zatím podle děkana kláštera Pavla Mayera postupují podle plánu.

„Doufám, že za rok v říjnu bude hotovo,“ řekl děkan. Obnova baziliky ale bude kvůli vícepracím o několik milionů korun dražší. Jedním z důvodů je, že na přání památkářů se musí některé prvky uvnitř baziliky mramorovat. „Což je milion korun navíc,“ uvedl děkan. „Druhá velká položka, která nás zaskočila, je, že se měly restaurovat originály pěti soch, co mají přijít na balustrádu. Tam jsou teď dožilé kopie. Ale ukázalo se, že originály jsou v tak špatném stavu, že je nejde navrátit,“ řekl Mayer. Originály po restaurování tak podle něj umístí na

nějaké vhodné místo dovnitř do baziliky a neplánovaně bude nutné vyrobit jejich kamenné repliky. „V této etapě jsme schopni zaplatit jen jednu kamennou kopii navíc,“ uvedl děkan. Výroba jedné kamenné kopie bude stát zhruba 1,8 milionu korun.

Bazilika na místě někdejšího gotického kostela byla postavená podle plánů rakouského architekta Jana Lukáše Hildebrandta v letech 1699 až 1729. Její vnitřní prostory tvoří soustava elipsoidů, nad středním z nich je 34 metrů vysoká kopule. Její částečná renovace se nyní dělá v rámci evropského projektu zhruba za 60 milionů korun, z toho na stavební práce je určeno kolem 36 milionů. Ty zatím postupují podle Mayera tak, jak bylo naplánováno. „Jde to dobře, za chvíli se začne pomalu sundávat lešení. Teď se pracuje na malování lucerny a kupole a v bazilice, přímo v lodi, se dělá elektřina. A souběžně se restaurují i vybrané části mobiliáře, především lavice, jak chórové, tak i z lodi,“ dodal.

Hotové jsou už rozvody elektřiny a podlaha v podzemí, kde by v budoucnu měla vzniknout stálá expozice o svaté Zdislavě. Tato česká světice, která je patronkou rodiny, je s regionem spojená. Bazilika se nachází na místě, kde býval gotický kostel založený ve 13. století právě svatou Zdislavou. Šlechtična žila na nedalekém hradu Lemberk, kam se provdala zhruba jako patnáctiletá za českého velmože Havla z Markvartic. Zdislava široko daleko proslula skutky milosrdenství, dobročinnosti a křesťanské lásky k bližnímu i svým léčitelským umem. Zemřela roku 1252.

Z evropské dotace zaplatí dominikáni téměř 80 procent nákladů prováděné opravy, 5,6 milionu korun přidá stát a finančně přispěje i Liberecký kraj. Vyhlášena je také sbírka, dominikáni potřebují sehnat na spoluúčast asi sedm až osm milionů korun. *"Ještě zdaleka nemáme tu částku pohromadě. Vděčně přijímáme dary od lidí,"* dodal Mayer.

/ Doris Drienová, Náš REGION – ČTK

mladá boleslav

♦ Ve Sboru českých bratří začne výstava děl Cyrila Boudy

V úterý 18. října se ve Sboru českých bratří uskuteční vernisáž výstavy akvarelů, kreseb a olejů významného českého ilustrátora a výtvarníka Cyrila Boudy s názvem *"Ani den bez čárky"*. Výstavu doplní malby Pavla Straky a fotografie Miroslava Vavřína, svou účast potvrdil syn Cyrila Boudy, scenárista Marek Bouda. Vernisáž zpestří svým vystoupením kapela Strakův pojízdný cirkus.

Výstava bude ve Sboru k vidění do 18. listopadu.

(Šárka Charousková)

♦ V Galerii pod věží se koná výstava fotografií *Krása života* boleslavské fotografky Vandy Schollaert. Najdete zde především různé portréty, ale i přírodní motivy, památky nebo různé detaily. Prodejní výstava potrvá do 1. listopadu.

„Nejsem vystudovaná fotografka - ale miluju to. Focení je mým dlouholetým velkým koníčkem, který dělám s láskou a dávám tomu vše. Stále přijímám nové informace a snažím se svoje fotografie vždy posunout o krok dál. Vždy je pro mne tou největší odměnou spokojenost a radost mých klientů z fotografií, které spolu vytvoříme. Ve fotografii se snažím udělat z obyčejných věcí, věci zajímavé, z každodenních radostí věčnou vzpomínku. Fotografování není pouze o pózování, ale o zachycení přirozené krásy a vašich emocí. Fotím srdcem, s úsměvem na rtu a jsem otevřená vašim nápadům,“ říká o sobě autorka fotografií.

/ Marcela Jandová

♦ [Nová kniha o Českém ráji se dočká křtu 19. října](#)

Infocentrum Mladá Boleslav vydává další reprezentativní knihu pod názvem *Český ráj – Ráj na zemi*, která představí naši nejstarší chráněnou krajinnou oblast. Budete si moc přečíst například o městech, hradech, zříceninách,

přírodě, ale třeba i o lidových řemeslech a drahých kamenech. Křest spojený s prodejem knihy se koná ve čtvrtek 19. října v 16:30 v zasedací místnosti tzv. staré radnice (budova magistrátu na Staroměstském náměstí).

Na tvorbě knihy se podílel stejný tým jako u knih *Boleslav – Mladá a krásná* a *Mladoboleslavsko*. Hlavní autor a fotograf je Jaroslav Kocourek, Jiří Dufek dodal řezy automobilů a letadel, Jaroslav Staněk nákresy budov, Jiří Bartoš Sturz je odpovědný za historické korektury a dodal texty k hradům a zámkům, Jan Gross a Marek Podhorský texty k městům. Knihu budete moci také zakoupit v Infocentru Mladá Boleslav a ve vybraných knihkupectvích v Mladé Boleslavi.
(Pavel Šubrt)

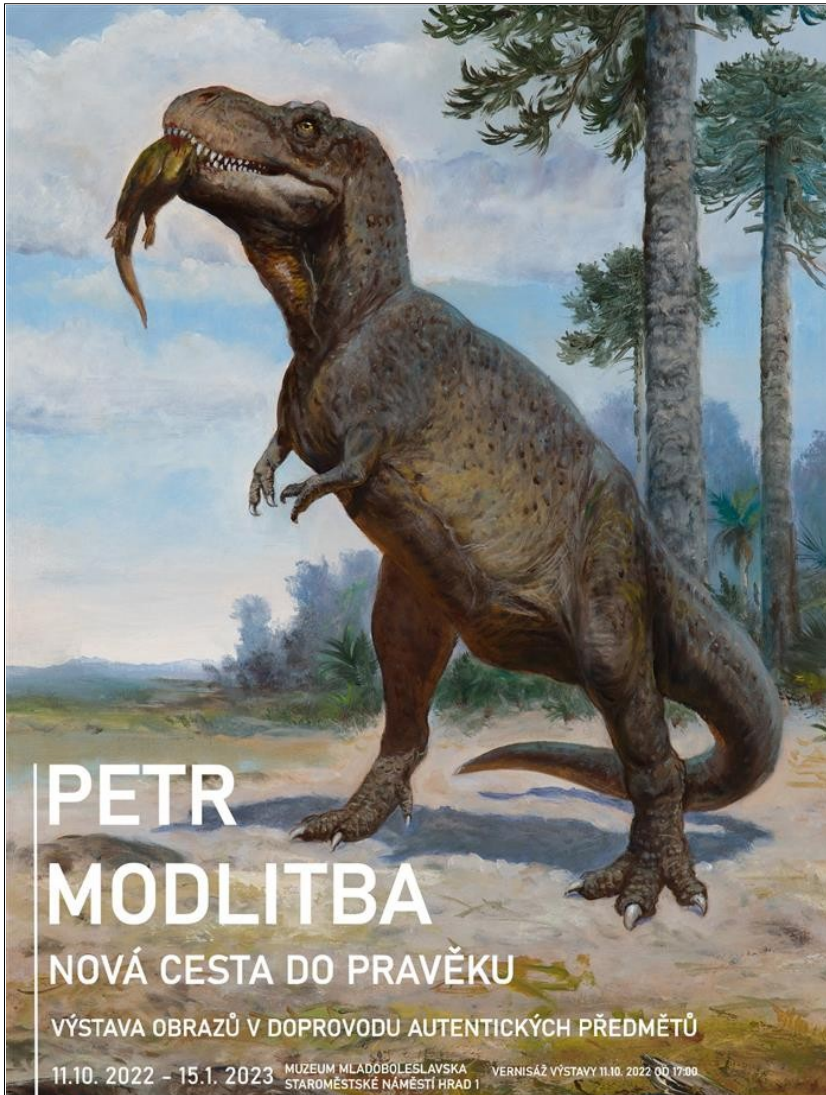
Křest nové knihy
ČESKÝ RÁJ - Ráj na zemi
19. října v 16.30 v zasedací síni Staré radnice

576 stran
1620 fotografií
podrobné texty
kreslené
řezy památek

ČESKÝ RÁJ - Ráj na zemi
Jaroslav Kocourek a kol.

♦ A ještě plakát z Muzea Mladoboleslavska:

**PETR
MODLITBA**
NOVÁ CESTA DO PRAVĚKU

VÝSTAVA OBRAZŮ V DOPROVODU AUTENTICKÝCH PŘEDMĚTŮ

11.10. 2022 - 15.1. 2023 MUZEUM MLADOBOLĚSLAVSKA STAROMĚSTSKÉ NÁMĚSTÍ HRAD 1 VERNISÁŽ VÝSTAVY 11.10. 2022 00 17:00

♦ **NOVÝ BOR – Sklářské muzeum představí tvorbu Františka Jungvirta**

Sklářské muzeum Nový Bor zve na vernisáž výstavy úspěšného mladého designéra Františka Jungvirta, která se uskuteční **v pátek 21. října 2022** od 17 hodin. Součástí vernisáže bude také vyhlášení Ceny návštěvníků muzea v soutěži Řemeslo a Umění ve skle Nový Bor 2022.

František Jungvirt je mladý a úspěšný sklářský výtvarník, designér a malíř skla. Studoval umění a řemesla ve skle se specializací na malbu při SOŠ v Třeboni. Nyní je čerstvým absolventem ateliéru skla na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze pod vedením předního českého designéra a sochaře Ronyho Plesla. Ve své práci se nejčastěji vrací k neklasičtějším odkazům českého sklářství, které spojuje s novými impulzy. Na své vázy a skleněné objekty maluje s realistickou přesností drobné živočichy a květiny, svůj talent pro modernu a minimalismus piluje u značky Klimchi, kterou od roku 2020 vede jako kreativní ředitel. Snaží se posouvat technické a vizuální hranice oboru. Je součástí umělecké platformy: Michelangelo Foundation a Northlands Creative.

Výstava představí průřez Jungvirtovy práce z oblasti designu i volné tvorby za posledních šest let. Jeho precizní a osobitý přístup a výtvarný názor se promítá do celého vzhledu výstavy. František Jungvirt patří k nejvýraznějším tvůrcům své generace a nadějím českého skla.

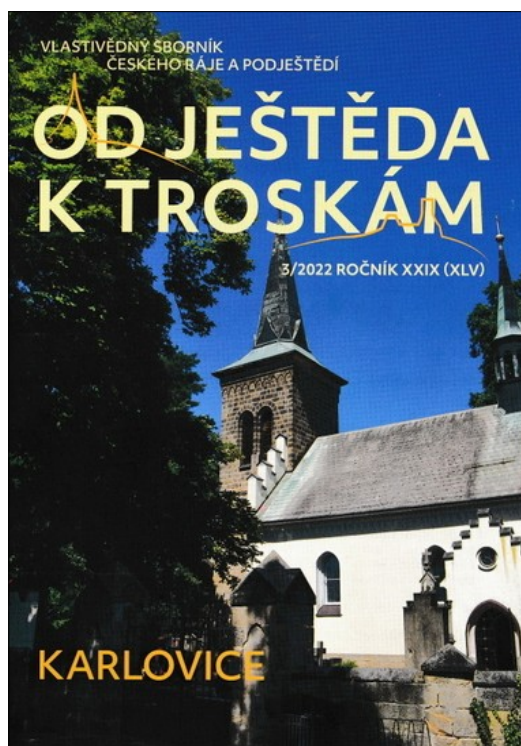
Muzeum je pro návštěvníky otevřeno od úterý do neděle vždy od 9:00 do 17:00 hodin.

lidé, čtete!

Vyšlo letošní třetí číslo sborníku Od Ještěda k Troskám.

Tři desítky stránek se věnují stoletému jubileu svorníku. Obcí čísla jsou Karlovice na Turnovsku.

Další články: Farní hřbitov ve Březně (Lenka křížová), Objev skalní kaple na Drábských světňkách (Karel Hubač) Typické a nestandardní názvy skal a horolezeckých cest v Českém ráji (Jaroslav Veselý), Českodubský hamr (Ladislav Šourek), Troskolezec má podobu (Jaoslav Peterka), Nejstarší Husův pomník v Čechách je v Jičíně (Jaroslav Veselý). Ze zpráv a recenzí: Kniha Turnov (Adam Rejha), Domovy Jarmily Glazarové (Jiří

Poláček), Mnichovo Hradiště na starých pohlednicích a fotografiích (Lenka Křížová). Cena sborníku je 50 korun.

náš jubilant

Obraz *Krajina s viaduktem* českého výtvarníka Josefa Hýska zvolila jako dílo měsíce října Oblastní galerie v Liberci. Hýskův život a většina tvorby byla spjata s jeho rodným Pojizeřím. Typickými znaky jeho pozdních děl, do níž se řadí vystavovaný obraz, je kubistické tvarosloví a tlumená barevnost.

Josef Hýsek se narodil 31. října 1922 v Držkově u Železného Brodu. Po studiu na pražské Akademii výtvarných umění se vrátil do Liberce a v roce 1959 se stal zakládajícím členem umělecké skupiny 7, která sdružovala umělce různých oborů a žánrů. Až do konce 60. let Josef Hýsek aktivně tvořil a vystavoval v Severočeském muzeu i v Oblastní galerii Liberec. Pro zdejší zoologickou zahradu navrhl výzdobu pavilonu paviánů a podílel se na vzniku keramické mozaiky v místě dnešní samoobsluhy v Paláci Dunaj. Vzhledem ke svému politickému přesvědčení byl událostmi roku 1968 a následnou normalizací donucen odejít do ústraní a věnoval se převážně restaurování obrazů. Zemřel 2. května 2000 v Liberci.

„Z našeho regionu pocházela a stále tu působí řada zajímavých výtvarníků. Jsem ráda, že na ně naše galerie nezapomíná,“ uvedla Květa Vinklátová, náměstkyně pro kulturu, památkovou péči a cestovní ruch Libereckého kraje. Ve svých tvůrčích počátcích byl Hýsek ovlivněn impresionismem a po roce 1959 se přiklonil ke kubismu. Typickými znaky jeho obrazů jsou stroze komponované krajiny s přísným řazením ploch s pevnými tvary. Obraz *Krajina s viaduktem*

Josef Hýsek namaloval v roce 1962. Obraz je laděn do šedých, hnědých a béžových tónů, které jsou charakteristické pro jeho tvorbu druhé poloviny 60. let. „Dílo v zemitých barvách upoutá mírně pochmurnou atmosférou. Nad ostře řezanými a stínovanými liniemi kopců a domů se tyčí viadukt, jenž je svými mohutnými pilíři pevně ukotven v krajině,“ vysvětlila šéfkurátorka galerie Johana Kabičková. (Jan Mikulička)

Loukov (1969), Severočeská sbírka

♦ **TURNOV** – Koaliční smlouvu v Turnově podepsal vítězný Nezávislý blok (NB) s uskupením PROTO a s ODS, jež kandidovala s podporou KDU-ČSL. V 27členném zastupitelstvu bude mít koalice většinu 18 mandátů. Starostou by měl zůstat lídr NB Tomáš Hocke, který je v čele čtrnáctitisícového města od února 2013. Novináře dnes o vytvoření koalice informovali její zástupci. Rada města by měla být opět devítičlenná. Koalice se dohodla, že čtyři místa v ní bude mít Nezávislý blok, tři PROTO a dva ODS. Nezávislý blok ale přijde o jeden post místostarosty. Místostarostkou by měla být nadále Petra Hloušková (Nezávislý blok) a druhým místostarostou nově Jan Lochman (PROTO). Nezávislý blok byl s PROTO ve vedení města poslední čtyři roky. Spolu s nimi vládli i Piráti, jednání s nimi ale skončilo podle starosty neúspěchem. Nyní tak budou v koalici občanští demokraté, kteří byli v opozici v posledních osmi letech. (Genus)

Marek Simon

trosečník – kulturně-společenský e-zin * vydavatel a redaktor: M. Fefík Podobský
fefik.sorry@seznam.cz * nechcete-li e-zin dostávat, dejte vědět!
všechna čísla naleznete na internetu: knihovna.jicin.cz/regionalni-zpravodaj